

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 1



Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 1. – 790 с.

ISBN 978-617-8263-39-3

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У першому томі збірника містяться наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їхньому конституційному вимірі, у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-39-3 (т. 1)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

- Manchester. 2001. № 11. P. 34–37. URL: https://hummedia.manchester.ac.uk/institutes/gdi/publications/workingpapers/igov/igov_wp11.pdf
5. Mates P., Lechner T., Rieger P., Pekna J. Towards e-Government project assessment: European approach, Zbornik radova Ekonomskog fakulteta u Rijeci, casopis za ekonomsku teoriju i praksu. *Proceedings of Rijeka Faculty of Economics, Journal of Economics and Business*. 2013. № 31(1). P. 103–125.
 6. Norris D. F., Moon M. C. Advancing e-government at the grassroots: Tortoise or hare. *Public Administration Review*. 2005. № 65 (1). P. 64–75.

Ключові слова: цифрова трансформація, публічне управління, електронне врядування, індекс розвитку електронного урядування.

Key words: digital transformation, public administration, e-governance, e-governance development index.

МИЛОСЕРДНА ПРИНА МИХАЙЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат політичних наук, доцент*

РЕГІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ВИМІР ДОСЛІДЖЕННЯ

Дотримання балансу сил на міжнародній арені в умовах динамічних геополітичних змін та забезпечення ефективної системи міжнародної безпеки завжди виступають як основні проблеми забезпечення миру та стабільності у світі. В останні десятиліття спостерігається посилення інтересу до ролі регіонів у міжнародному середовищі та у забезпеченні міжнародної безпеки зокрема.

В цілому науковий інтерес до вивчення регіонів починає з'являтися у 60-ті рр. XX століття із процесами деколонізації та в умовах регіональної інтеграції в Європі (як основа формування сучасного ЄС), Організації американських держав, Ліги арабських держав, Асоціація держав Південно-Східної Азії та ін. Можна погодитися із У. Томпсоном, що регіони починають розглядатися як підсистеми міжнародної системи, тобто як проміжний рівень між нею та окремими державами.

Регіональна підсистема характеризується певною своєрідністю не тільки у географічному сенсі, але й поєднанням регіональної економічної інтеграції, територіальної засади політичної ідеології та регіональних механізмів безпеки. Із урахуванням такого аналізу регіонів, їх можна розглядати як проекти забезпечення порядку, безпеки та миру. Так Й. Галтунг розуміє регіон як засіб умиротворення миру. Отже, спочатку термін «регіон» зводився до ідеї про те, що баланси сил є переважно організуючою силою певного об'єднання. Однак «через свою сприйнятливість до зовнішніх впливів, баланси сил є набагато менш надійним орієнтиром для відносин безпеки на регіональному рівні, ніж на системному рівні» [4, р. 210].

Для подальшого визначення сутності регіональної безпеки та її місця в системі міжнародної безпеки слід визначити сутність регіону через концепцію безпеки, автором якої виступає Б. Бузана. На думку дослідника регіон – це «окрема і значуща підсистема відносин у сфері безпеки, що існує між сукупністю держав, чия доля полягає в тому, що вони опинилися в тісній географічній близькості одна до одної» [2, р. 188]. Б. Бузан виокремлює чотири основні характеристики регіону безпеки: він повинен складатися з двох або більше держав; держави повинні знаходитися у відносній географічній близькості одна від одної; безпека взаємозалежності на регіональному рівні є більш вираженою, ніж на глобальному рівні (держави є більш вразливими до нестабільності сусідів, ніж до нестабільності глобальної системи); регіон безпеки визначається закономірностями, виявленими в практиці безпеки.

Також при дослідженні регіональної безпеки необхідно звернути увагу на проблему дилема безпеки, яка виходить із середовища, яке характеризується високим комплексом безпеки високого рівня. Дилеми безпеки мають на увазі, що дії держави обмежені низкою взаємопов'язаних міркувань. Існують два домінуючих пояснення, які визначають характер дилем безпеки: по-перше, дилеми безпеки виникають через свідому конкуренцію між державами в анархічній системі, а по-друге, безпекові дилеми виникають у результаті конфліктної продуктивної поведінки.

Специфіка регіональної безпеки розглядається в суб'єктах її забезпечення та системи заходів, які здійснюються як на багатосторонніх, так й двосторонніх взаємодіях, чим гарантують мир у певному регіоні, що відповідає індивідуальному основному інтересу кожної держави, регіональному основному інтересу та міжнародній безпеці в цілому.

Серед викликів та загроз регіональній безпеці в сучасних геополітичних умовах можна виокремити: локальні збройні конфлікти, міждержавні та внутрішньодержавні конфлікти, терористична та екстремістська діяльність, екологічні та техногенні катастрофи, а також, в умовах стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, виникають такі загрози, як інформаційні війни та кіберзагрози. Таким чином, можна також говорити про фактори, які лежать в основі загроз регіональній безпеці: військово-політичний, економічний, екологічний та людський.

Як механізм попередження та протидії потенційним загрозам регіональній безпеці виступає регіональна співпраця, яка може бути представлена через альянси, колективну безпеку, режими безпеки та співтовариства безпеки, діалог з питань безпеки та управління конфліктами, нові форми військового співробітництва, а також економічну інтеграцію та ширший порядок денний в галузі невійськової безпеки.

Список використаних джерел:

1. Bailes Alyson J.K., Cottey Andrew Regional security cooperation in the early 21st century. SIPRI Yearbook 2006. URL: <https://www.sipri.org/sites/default/files/YB06ch04.pdf>

2. Buzan Barry, Wæver Ole Regions and powers : the structure of international security Cambridge : Cambridge University Press, 2003. xxiv, 564 p.
3. Galtung Johan On the Future of the International System. *Journal of Peace Research*. 1967. 4(4). P. 305–333. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/002234336700400401>
4. Stivachtis Ioannis Co-Operative Security and Non-Offensive Defense in the Zone of War. *Peter Lang Publishers*. 2001. 442 p.
5. Thompson William R. The Regional Subsystem. A Conceptual Explication and a Propositional Inventory. *International Studies Quarterly*, 1973. 17(1). P. 89–117. URL: <https://www.jstor.org/stable/3013464>
6. Roehrs Pine Weak states and implications for regional security: a case study of Georgian instability and Caspian regional. Research paper. 2005. № 97. 57 p. URL: <https://www.files.ethz.ch/isn/31842/rieas097.pdf>

Ключові слова: безпека, баланс сил, міжнародна безпека, регіональна безпека, регіональна співпраця.

Key words: security, balance of power, international security, regional security, regional cooperation.

ПЕХНИК АЛЕВТИНА ВАЛЕНТИНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат політичних наук, доцент*

ДОПОМОГА УКРАЇНІ ВІД МІЖНАРОДНОЇ СПІЛЬНОТИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВІЙНИ: РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ АСПЕКТИ

З початком масштабної російської агресії система освіти стала ще одним фронтом боротьби України за свободу. Дехто з працівників освіти вирішив піти до лав збройних сил і зі зброєю в руках захищати Україну та читати лекції з окопів. Інші продовжують свою роботу, щоб підтримати дітей та їхніх батьків, зберегти надію та оптимізм і забезпечити молоде покоління українців освітою, де б вони не були. Ми всі розуміємо, що освіта під час війни є важливою темою, яка потребує співпраці між державними органами, організаціями допомоги та міжнародними співтовариствами для забезпечення максимальної освітньої можливості та захисту в таких складних умовах.

Одним з головним з викликів є безперервність навчання і на цей виклик відповіла ЮНЕСКО, яка мобілізувала внутрішні та зовнішні ресурси для підтримки Міністерства освіти і науки України за допомогою таких чотирьох заходів: надання комп'ютерного обладнання та обладнання для підтримки онлайн-викладання та навчання; розробка та розширення цифрових освітніх платформ і контенту; розробка системи електронного оцінювання вищої освіти; посилення системи психосоціальної підтримки та догляду для постраждалого від кризи населення.

Ужитчак Анастасія Юрійвна

Причини та умови виникнення злочинності серед неповнолітніх у післявоєнній Україні (40–60 рр. XX ст.) 140

Саранчук Олександра Валеріївна

Правове регулювання участі населення півдня України у волосному судочинстві (друга половина XIX – початок XX ст.) 143

Войцехівська Дарина Юрійвна

Адміністративно-правові умови розвитку конфесійної освіти кримськотатарського та караїмського населення півдня України у XVIII – початку XIX ст. 146

СЕКЦІЯ 4

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СВІТОВИХ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ**

Кормич Людмила Іванівна

Безпековий аспект державної інформаційної політики: виклики і загрози для України 151

Вітман Костянтин Миколайович

Законодавство України щодо реалізації Європейської хартії регіональних або міноритарних мов 154

Мамонтова Елла Вікторівна,

Пелевін Євген Юрійович 157

Фази реалізації політичного процесу: від теорії до практики 157

Каракуркчі Ганна Володимирівна,

Козинець Іван Павлович

Перспективні напрями розвитку сучасних українсько-польських відносин 161

Яковлев Денис Вікторович

Європейський вибір середнього класу в Україні 163

Завгородня Юлія Володимирівна

Кіберагресія в сучасних політичних процесах 166

Козьмініх Альона Віталіївна

Особливості та ефективність діяльності органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану 168

Краснопольська Тетяна Миколаївна

Ефективність використання ІКТ у системі публічного управління . . 170

Милосердна Ірина Михайлівна

Регіональна безпека в системі міжнародної безпеки: теоретичний вимір дослідження 173

Пехник Алевтіна Валентинівна

Допомога Україні від міжнародної спільноти в галузі освіти під час війни: регіональний та глобальний аспекти 175